

विद्यालय निर्माण गर्नको लागि एक विकेन्द्रित दृष्टिकोण

देश: इंडोनेशिया

संगठनहरू : शिक्षा मन्त्रालय, लोक निर्माण कार्य मन्त्रालय, वित्त मन्त्रालय, विश्व बैंक

खतराहरू: भूकम्पहरू, बाढीहरू, पहिरोहरू, उच्च वायुहरू, ज्वालामुखी बिस्फोटनहरू, सुनामीहरू

देश र जोखिमको अवलोकन

भूकम्पहरू, ज्वालामुखी बिस्फोटनहरू, सुनामीहरू, बाढीहरू, भोकमरीहरू र पहिरोहरू इन्डोनेशियामा प्रचलित छन्। २००० देखि, देशले ८.० बढी परिमाणको तीन भूकम्पहरूको अनुभव गरिसकेको छ। टेक्टोनिक बिचलनहरूले पनि इन्डोनेशियाको १५० ज्वालामुखिहरू मध्ये ७६ अत्यधिक सक्रिय छन्, र देशको इतिहासमा धेरै विनाशकारी विस्फोटनहरू जसले सैयौं हजारौं मानिषहरूको मृतु भएको थियो र वैश्विक मौसमको ढाँचाहरूलाई प्रभावित गरेको एक श्रृंखला समावेश छ। बाढी पनि एक चिरस्थायी मुद्दा छ। यी विविध खतरहरूले गर्दा ७५ प्रतिशत इन्डोनेसियाली विद्यालयहरू लाई जोखिममा पार्दछ ।

विद्यालय निर्माण: एक केन्द्रित बाट एक समुदाय दृष्टिकोण तर्फ

६० प्रतिशत इन्डोनेसियाली विद्यालयहरू राष्ट्रपतिको एक विशाल निर्देशन कार्यक्रममा (इन्प्रेस) १९७० र १९८० मा निर्माण गरिएको हो, जुन सरकारको पूरै आर्थिक सहायता गरिएको थियो। भवनको कोडहरू र खतराहरूको समझ कम थियो र भ्रष्टाचार अति व्याप्त थियो, जसले कमसल स्थलको चयन र कम निर्माण गुणस्तर लाई अघि बढाएको थियो। यद्यपि इन्प्रेसको साथ, आधारभूत शिक्षाको पहुँचमा काफी सुधार भएको थियो र नामांकन बढाएको थियो।

भवनको चिरस्मरणीय चुनौतीलाई स्वीकार गर्दै, सञ्चालन, कायम, मरम्मत गर्न र बिद्यालयहरूलाई बलियो बनाउन विभिन्न राज्यहरूका हजारौं द्वीपहरूमा जीर्ण रहेको, १९९९ मा सरकारले शिक्षा प्रबंधनलाई समुदाय स्तर सम्म विकेन्द्रित गरेको थियो। २००० मा, केन्द्रीय सरकारले विश्व बैंकको सहायताले एक खंड अनुदान जसलाई बिद्यालय परिचालन कोष भनिन्छ, स्थापना गरेको थियो। यसले बिद्यालय प्रबंधन समितिहरू लाई राष्ट्रीय सरकार द्वारा प्रदान गरिएको कोष सीधै प्राप्त र व्यवस्थापन गर्न अनुमति दिएको थियो।

वास्तवमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिहरू लाई शक्ति दिन, शिक्षा र संस्कृति मंत्रालय र वित्त मंत्रालय ले विद्यालय परिचालन कोष व्यवस्थापनको लागि प्रत्येक समुदायलाई जिम्मेवारी दिएका छन् । एक खण्ड अनुदानको रूपमा, कोष लचिलो थियो। यसले समितिहरू लाई उपयुक्त देखेको रूपमा पैसा खर्च गर्न अनुमति दिएको थियो। यो विद्यार्थीहरूको संख्यामा आधारित रहेर पनि विनियोजन गरिएको थियो; यदि भर्ना वृद्धि भयो भने; विद्यालयको धनमा पनि वृद्धि हुनेछ।

स्कूल व्यवस्थापन समितिहरू लचिलो थिए र एक प्रमुख, कोषाध्यक्ष, र लोकतांत्रिक निर्वाचित समुदाय सदस्यहरूको एक सानो समूह शामिल थिए। यी समुदायका सदस्यहरू सामान्यतया नजिकको क्षेत्रबाट आएका हुन्छन् तर आसपास छिमेक बाट आएको वा विशेष उद्देश्यका लागि निर्वाचित भएका हुन सक्छन्। यस यो प्रणाली, खण्ड अनुदानको संयोजनमा, विद्यालय समितिहरूलाई स्कूल कार्यान्वयन इकाइहरूको रूपमा सञ्चालन गर्न अनुमति दिन अभिप्रेरित थियो।

खतरहरूमा स्कूलका समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्न

इन्डोनेशियामा २५८,००० विद्यालयहरूको ७५ प्रतिशत प्रकोप जोखिम क्षेत्रहरूमा छन् भनेर जाने पछि, सरकारले विशेष प्रकोप जोखिम-कमी शिक्षा कार्यक्रमहरू शुरू गरेको थियो। उनीहरूले विद्यालय पूर्वाधारको जोखिम-प्रतिरोध वृद्धि गर्न नियमहरू पनि अपनाए।

शिक्षा र संस्कृति मंत्रालय त्यसपछि स्कूल भवन जीर्णताको हद निर्धारण गर्न एक निजी कम्पनीलाई अनुबंधित गरे। भौगोलिक र कार्यकारी चुनौतीहरूलाई विचार गरेर, सरकारले विद्यालय समितिहरूलाई आधारभूत क्षतिको आकलन गर्नको लागि अनुमति दिएका थिए, जुन त्यसपछि जिल्ला स्तरमा स्वीकृत भएका थिए। वर्ष पछिको सर्वेक्षण पश्चात सरकारले यो पाए कि सबै विद्यालयहरूको एक तिहाई (८९,००० भन्दा अधिक) भारी या मध्यम श्रेणीको क्षतिमा पर्दछन्।

२०११ मा वित्त मंत्रालयले विद्यमान विशेष निर्धारित कोष (पहिले कम्प्युटर वा पाठ्यपुस्तकहरू खरीद लागि प्रयोग गरिने) स्कूल भवनहरू मरम्मत गर्न मदत गर्न रिवर्तन गरे। उनीहरूले भौतिक व्यय र विनियोजन अनुसार क्षतिको स्तर र विद्यार्थी भर्नाको लागि छुट्याइयो बजेटको भाग लाई निककै वृद्धि गरि दियो। विद्यालय व्यवस्थापन समितिहरू यी कोषहरूको प्रयोग नयाँ विद्यालयहरू निर्माण वा उनीहरूले मिलेको देखे अनुरूप मर्मत गर्न प्रयोग गर्न सक्छन्।

यो दृष्टिकोणको लागि चुनौतीहरू

इन्डोनेशियामा स्कूल व्यवस्थापन समितिहरूको लागि निर्माण एक नयाँ जिम्मेवारी थियो। उनीहरूलाई नयाँ विद्यालय निर्माण गर्न वा अवस्थितलाई बलियो बनाउन मदत गर्न आफैं ठेकेदार र उप-ठेकेदारहरू भाडामा लिनु पर्थ्यो। यद्यपि समितिहरूले सरकारी इन्जिनियर बाट केही सहायता प्राप्त गर्छन्, जबकि, उनीहरूमा सधैं निर्माण परियोजनाहरू व्यवस्थापन गर्ने वा स्कूलको सुरक्षा को प्राथमिकताको ज्ञान र क्षमता हुँदैन।

विश्व बैंक लागि तयार एक इन्डोनेसियाली रिपोर्ट अनुसार, स्कूल निर्माणलाई विकेन्द्रीकरण गर्दा समुदायको स्वामित्वको भावनामा वृद्धि र लागत कमि हुन्छ। जहाँ स्कूल समुदाय पहिले नै प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण सिद्धान्तहरू सँग परिचित थिए र स्कूल प्रमुख हरुले निर्माणमा नेतृत्व लिए, विद्यालयको गुणस्तर वृद्धि हुन्छ।

इन्डोनेसियाली सरकार अझै पनि सुरक्षित विद्यालय निर्माण सम्बन्धित केही चुनौतीहरू सँग काम गरिरहेको छः

- प्राविधिक निरीक्षण। सरकारले अझै पनि एक उपयुक्त प्राविधिक सल्लाहकार प्रणाली बनाएको छैन। विद्यालय समुदायहरूमा अक्सर एक प्राविधिक सल्लाहकार लाई भाडामा लिन र भवन बलियो बनाउन धनको कमी हुन्छ। यदि सल्लाहकार भाडामा छन्, भनेता पनि तिनीहरू लाई अक्सर कानून अनुसार स्थानीय भवन कोड अनुसार जोखिम प्रतिरोधी डिजाइन निर्माण गर्न उपयुक्त जानकारी कमी हुन्छ।

- सार्वजनिक क्षेत्रको समन्वय। इन्डोनेसियामा, लोक निर्माण मंत्रालय विद्यालयको लेखन र डिजाइन समीक्षा र निर्माण निरीक्षण सहित भवन कोड लागू गर्नको लागि जिम्मेवार छ। दुर्भाग्यवश, स्थानीय जन-निर्माण कार्यालयहरू लाई एक जिल्लाका विद्यालयहरूको संख्याको परवाह गरे बिना नै एकै रकम दिइन्छ। यति धेरै विविध पूर्वाधार कार्यहरू निरीक्षण गर्न उनीहरूले शायदै राम्ररी पुरा रूपमा जांच गर्दछन् - विशेष गरी यदि विद्यालय एक तल्लाको छ भने। साथै, सार्वजनिक कार्य अधिकारी भ्रष्टाचार कम गर्न विभाग बीच घुम्छन्। यसको मतलब उनीहरूले सायदै विद्यालयको परियोजनाहरूको निरीक्षण राम्ररी गर्न आवश्यक अनुभव विकास गर्दछन्।

हालको डी ए के कोष अन्तर्गत, स्थानीय सरकारहरूको स्कूल परियोजनाहरूको रेखदेख वित्तको जिम्मेवारी हुन्छ। यस कारणले, प्रत्येक अद्वितीय स्थानीय राजनीतिक अर्थव्यवस्थाले निर्माण लागतहरू लाई प्रभावित गर्न सक्छ - संभावित रूपमा गुणस्तरको आश्वासन र सुरक्षामा समझौता गर्न सक्छ।

यी कोष र क्षमता मुद्दाहरूलाई हेरेर, शिक्षा र संस्कृति मंत्रालयले प्रत्येक स्कूलको गुणस्तर पर्यवेक्षणको लागि पैसाको एक विशेष भाग प्रदान गरेको छ। हाल, यो कोष केवल स्कूल निर्माणको लागि मात्र उपलब्ध छ, जुन मंत्रालय द्वारा वित्त पोषित छ, विशेष निर्माण निधिको उपयोग गरेर निर्माणको लागि छैन।

• निर्माणको गति। विद्यालय व्यवस्थापन समितिले निर्धारण गरेको विशेष धन खर्च चाँडै खर्च गर्नु पर्दछ, जसले स्कूल समुदायलाई उनीहरूले सक्षम भए भन्दा छिटो परियोजनाहरू कार्यान्वयन गर्न दबाब दिन्छ। सबै क्षेत्रहरूमा अर्को निर्धारण गरेको पैसा प्राप्त गर्न, निर्धारण गरेको विशेष धन तीन महिना भित्र प्रयोग हुनुपर्दछ। अन्य विभागहरू जुन शिक्षा सामग्री लागि यी कोषमा निर्भर रहन्छन् विद्यालयलाई तीन महिना भित्रको कोष समय भित्र काम पूरा गर्न दबाब दिन सक्छ ताकी उनीहरूको क्षेत्रहरू लागि रकम ढिला हुनेछैन।

राष्ट्रिय स्तरमा समुदायमा आधारित विद्यालय निर्माणको नीति सम्भव छ, तर सुरक्षित विद्यालयको उत्पादन एक प्रोत्साहनको रूपमा सिर्जना गर्नु एक जटिल र लामो प्रक्रिया हो। इन्डोनेशियामा, बिकेंद्रीकृत दृष्टिकोण मात्र सबै समुदायहरूमा पुग्न एक मौका हुन सक्छ। सोहि समयमा, बिकेंद्रीकृत निर्माण र मर्मत, केही अवस्थाहरूमा, कमसल गुणस्तरको हुन सक्छ। र इन्डोनेशियामा, जहाँ प्राकृतिक खतराहरू बारम्बार हुन्छ, कमसल गुणस्तरको काम विशेष गरी खतरनाक हुन्छ।

□□ प्रमुख पाठहरू:

- विविध अवस्थाहरू भएको क्षेत्रहरूमा बिकेंद्रीकृत निर्माण विधिहरूले स्थानीय मानिसहरूलाई अद्वितीय आवश्यकता पूरा गर्नको लागि स्वतन्त्रताको अनुमति दिन्छ।
- जबकि स्कूल व्यवस्थापन समितिहरूले आफ्ना आवश्यकताहरू राम्ररी सम्बोधन गर्न सक्छन्, उनीहरू तुरुन्तै निर्माण परियोजना व्यवस्थापन गर्न सक्षम नहुन सक्छन्।
- प्राविधिक निरीक्षण लागि मुख्य प्राथमिकता रहनुपर्छ, यद्यपि स्कूल व्यवस्थापन समितिहरूलाई निर्माणमा थप स्वतन्त्रता दिइएको छ।

निर्वाचित लोकतान्त्रिक स्कूल व्यवस्थापन समितिहरूले नयाँ विद्यालयहरूको निर्माण गर्न वा असुरक्षितलाई बलियो बनाउनको लागि पैसा प्रयोग गर्न सक्छन्। गर्न इन्डोनेशियाले स्थानीय विद्यालय व्यवस्थापन समितिहरूलाई प्राविधिक सहायता प्रदान गर्न प्रभावकारी प्रणालीहरूको विकास गर्न काम गरिरहेको छ। फोटो: जीएफडीआरआर